

Trygghetspunkter – Inspiration från andra kommuner

Enligt MSB ska kommunerna i sin planläggning för civilt försvar bland annat förutsätta långvariga störningar och avbrott i elförsörjningen. I många kommuner pågår därför just nu ett arbete med att inrätta trygghetspunkter.

I **Stockholms Stad** gav man samtliga stadsdelsförvaltningar i uppdrag att till halvårsskiftet 2022 ta fram förslag på trygghetspunkter, utifrån en tillämpningsanvisning från stadsledningskontoret. Målet var att öppna minst 20 trygghetspunkter. Stadsdelarna återkom med förslag på 33 trygghetspunkter, det vill säga mer än minimikravet. Reservkraft och säkerställd vattentillgång är krav och driftsättning av trygghetspunkterna ska starta direkt. Stadsdelarna har i uppgift att rusta trygghetspunkterna enligt en checklista. Initialt kommer trygghetspunkterna i Stockholm att vara på nivå 1 och 2 (dagcenter). Dock skulle potentiellt flera av lokalerna kunna erbjuda övernattningsplatser, då storlek, närhet till kök/toaletter har varit viktiga aspekter i urvalsprocessen. Utgångspunkten i Stockholm stad har varit en trygghetspunkt per 50 000 invånare.

I **Göteborgs stad** fick stadsfastighetsnämnden i juni 2022 i uppdrag att projektera för trygghetspunkter proportionerligt fördelade utifrån befolkningstätheten i stadens fyra stadsområden och med ett riktmärke om minst en trygghetspunkt på nivå 3 enlighet med per 30 000 invånare.

I **Danderyds kommun** är det biblioteken i de fyra kommundelarna som kommer fungera som fasta trygghetspunkter, det vill säga platser dit invånarna kan vända sig till vid en samhällskris för att få mer information och hjälp. På respektive trygghetspunkt kommer det finnas ansvarig personal som kan informera om vad som hänt och ge stöd utifrån aktuellt behov. Om biblioteken inte skulle räcka till, har man pekat ut fyra platser till, så kallade "utökade trygghetspunkter". Dessa utökade trygghetspunkter (idrottshallarna på Fribergsgården, Norrängsgården, Danderyds gymnasium samt Mörbyhallen) kommer inte i förväg att vara kommunicerade till invånarna. I Danderyd bor strax under 33 000 personer. Beslut om trygghetspunkter togs 3 oktober 2022.

I **Solna stad** finns två platser dit medborgare kan vända sig vid en kris, Solna stadshus och Skoga äldreboende. I Solna bor 84 000 personer.

Lidingö Stad har sedan 2020 tre trygghetspunkter, Lidingö stadshus, Gångsätrahallen och Rudboda skola. Alla trygghetspunkter är utrustade med reservkraft, sängar, sjukvårdsmaterial, varma drycker och lättare förtäring. Om trygghetspunkterna behöver öppnas informerar man om det på sina digitala kanaler och anslagstavlor. På Lidingö bor ca 48 500 invånare.

I Västerås Stad är det 22 skolor som fungerar som trygghetspunkter. Nödvattenanslutningar finns på samtliga, medan tillgången till reservkraft håller på att byggas ut. Dessutom finns en planering för fler alternativa trygghetspunkter och även planering för att öppna tillfälliga trygghetspunkter. I dagsläget är åtta trygghetspunkter godkända för övernattning, även om samtliga 22 trygghetspunkter skulle kunna ha plats för övernattande personer. I kommunen finns vidare ett antal större idrottsanläggningar som i nödfall skulle kunna öppnas för personer som inte har någonstans att sova. Trygghetspunkter bemannas av frivilliga och kommunens personal. Västerås folkmängd är 158 653 personer. Det innebär kapacitet på cirka 7 000 personer per trygghetspunkt.

I Eksjö kommun drabbades man hårt av stormarna Gudrun och Per. Vid tiden för stormarna hade kommunen så kallade värmestugor som sattes upp men konstaterade att i vissa händelser finns behov av mer stöd, så som tillgång till information, mat, värme och övernattning. Därför beslutade man att inrätta vad man kallar trygghetspunkter som ska ge invånare och de som vistas i kommunen rätt stöd under samhällskriser. I Eksjö finns olika planer för varje trygghetspunkt. En är till exempel inrättad i ett äldreboende och är inriktad på de äldres behov, oavsett om de bor på äldreboendet eller inte. Alla som behöver kan ta del av reservkraft, information och dricksvatten på äldreboendet, men övernattningen är anpassad efter de äldres behov. En annan av kommunens trygghetspunkter finns i en idrottshall där 240 personer får plats för övernattning, bland annat barnfamiljer.

I Nykvarns kommun finns det en utsedd trygghetspunkt, Furuborghallen. Från början bestämdes att två trygghetspunkter skulle inrättas men beslutet ändrades till att bara bli en. Beslut om att upprätta en trygghetspunkt i centrala Nykvarn togs i kommunstyrelsen i juni 2022. Trygghetspunkten ska täcka kommunens ca 12 000 invånare och besökare i kommunen, men också kunna aktiveras om behov skulle uppstå i regionen. När beslut tas om att aktivera trygghetspunkten tas också beslut om på vilken nivå det ska ske. Bemanningen sker sedan utifrån vilken nivå trygghetspunkten ska aktiveras på, utifrån händelsens omfattning samt tillgång på personal.

I **Tyresö kommun** med 49 000 invånare har man tio trygghetspunkter med en gemensam kapacitet att ta emot totalt 7 800 personer. Lokalerna som är utsedda som trygghetspunkter består av allt från skolor, kyrka, församlingshem, kulturcentrum, biograf och en aula. Däremot ska lokalerna användas för olika ändamål och det är fyra skolor som man ska kunna vistas längre, få vila och värme. Övriga plaster är i stället informations- och uppsamlingsplatser.

Det är kommunens krisledningsorganisation som tar beslut om aktivering av trygghetspunkt oavsett händelser. Vid de händelser hela eller delar av de reservkraftförsörjda skolbyggnaderna tas i anspråk förutsätts att skolverksamhet ställts in eller flyttas. Vid höjd beredskap leds verksamheten av kommunens krigsorganisation. Varje trygghetspunkt ska bemannas med ett för tillfället tillräckligt antal informations- och servicevärdar. Kommunens krisledningsorganisation ansvarar för att bemanna varje trygghetspunkt efter aktuellt behov. Under Beredskapsveckan 2023 öppnade man en av kommunens tio trygghetspunkter för att visa hur det skulle kunna se ut vid en kris.

Värmdö är länets näst största kommun till ytan med över 10 000 öar och många fritidshus, vilket vid en samhällskris innebär en stor utmaning. I dag har Värmdö fyra trygghetspunkter på huvudorterna, som organiseras i samarbete med Svenska kyrkan. Tanken är att etablera ytterligare sex trygghetspunkter ute på huvudöarna och utöka samarbetet med FRO (Frivilliga radioorganisationen), Sjövärnsskåren, FRG (frivilliga resursgrupper) och Frivilliga radioamatörerna. Värmdö har 46 700 invånare och 85 procent av kommunens yta är vatten. Grinda, Möja, Nämdö, Runmarö, Sandhamn och Svartsö är de sex öar där Värmdö kommun vill etablera nya trygghetspunkter.

Under beredskapsveckan 2023 passade man på att i samverkan med Gustavsberg Ingarö församling testa att öppna en trygghetspunkt på Gustavsbergs församlingsgård.

I **Lunds kommun** har ett samarbete mellan säkerhetsavdelning och biblioteken lett till att elva bibliotek i kommunen blivit officiella informationspunkter. Dessa ska kunna fungera som fysiska mötesplatser där invånarna kan få information vid längre samhällsstörningar eller när kommunens andra kanaler behöver förstärkas. Utöver det är även kommunhuset en informationspunkt.

Utöver informationspunkterna har Lund också trygghetspunkter, där invånarna kan få hjälp och krisstöd vid en större händelse. Det finns minst en trygghetspunkt i varje större tätort, totalt sju. Trygghetspunkterna tillhör Svenska kyrkan, men när de aktiveras är de religiöst neutrala och alla är välkomna.

Täby kommun har upprättat trygghets- och informationspunkter på tre platser i kommunen. Dessa utgörs av kommunhuset samt två idrottshallar.

I **Jönköpings kommun** fattade kommunfullmäktige i april 2022 beslut om att höja kommunens förmåga, bland annat genom att efter 2024 ha förmåga att under sju dygn upprätta och kunna driva trygghetspunkter på 20 platser i kommunen. Trygghetspunkter är geografiskt utspridda och är rustade med mobil reservkraft och nödvatten och består i första hand av brandstationerna och skolor. Trygghetspunkter ska kunna öppnas inom 48 timmar.